

JANKO LEBAN:

Red in snaga v vseh stvareh!

otov Janez je bil dvanajst let star, ko sta mu umrla oče in mati. Huda bi se mu bila godila, da ni imel strica, ki je ljubeznivo poskrbel zanj. Zato mu ni bilo treba trpeti nikakega pomanjkanja. Dobri stric je imel sorodnika Hribarja, ki je bil uradnik v mestu. K temu je poslal Janeza v odgojo. Mislil si je: V mestu so dobre šole, in pod nadzorstvom gospoda Hribarja bo Janez kar najbolje uspeval. Gospod Hribar je bil sicer dober človek, vendar pa strog mož, ki je posebno sovražil nered v vsakem oziru. Ob tem je bil sam vzor rednosti in čednosti. Če je kdaj vzel knjigo iz omare, jo je potem, ko jo je prebral, položil zopet na isto mesto, odkoder jo je vzel. Palico je imel v določenem kotu v sobi. Prišedši z izprehoda, jo je postavil zopet tja, kjer je bila prej. In tako je imela vsaka reč v Hribarjevem stanovanju svoj določeni kraj. O polnoči v temi bi tipaje našel vsako stvar.

Ko je Čotov Janez prišel h gospodu Hribarju, ga je ta ljubeznivo poučil: „Red v vseh stvareh, ljubi moj! Poleg tega seveda tudi — snaga! Po redu in snagi lahko spoznaš, koliko je vreden oni, ki prebiva v sobi!“

Janez je seveda trdno obljubil, da se bo držal teh navodil. Red in snaga je res lepa reč! Seveda samo ob sebi to ne prihaja. Knjiga ti ne pojde sama v omaro, če je sam ne položiš tja, klobuk ne bo visel na določenem klinu na obešalu, če ga sam ne obesiš tja i. t. d. Treba se je potruditi. Toda uprav trud ni Janezu dišal. Bil je tiste vrste človek, ki vsako delo rad odlaša.

Jutri, jutri, le ne danes, pravi vedno leni Janez . . .

Minilo je bilo nekaj mesecev, odkar je Janez živel pri gospodu Hribarju. Kar se nekega dne pojavi njegov stric v stanovanju ter vpraša po svojem nečaku.

„Hodi z mano!“ je dejal gospod Hribar svojemu sorodniku. In odvedel ga je v prvo nadstropje v Janezovo sobo. Dečka baš ni bilo doma.

O, kak nered je vladal v sobi! Zrcalo počeno, knjige vse razmetane, čepica v enem kotu na tleh, slamnik ves zmečkan v drugem kotu! In prahu, prahu — koliko ga je bilo. Prst na debelo je ležal po mizi in po drugih predmetih! Žalostna slika stanovanja lahkomiselnega zanikrneža!

Janezov stric žalosten sklene roke. „Žalostna slika zares!“ dahne, „vendar še nisem izgubil vsega upanja. Marsikdo, ki je bil v mladosti nereden, se je popravil v poznejših letih!“ —

„Gotovo, gotovo, le priučiti se je moral rednosti.“

„Kaj storiti?“ povpraša posestnik.

„I kaj drugega, kakor Janeza trdo prijeti, dokler je še čas. Pojdiva oba takoj na delo. Janez ravnokar prihaja domov. Evo ga, baš je stopil na vrt.“

Oba moža stopita nizdol, idoč Janezu naproti. Že po hladnem stričevem pozdravu je Janez zaslutil, da ga ne čaka nič prijetnega. Poparjen je bil pa popolnoma, ko mu prične stric resno govoriti na dušo, svareč in preteč: „Bil sem v tvoji sobi ter videl kako ‚lepo‘ imaš tam! Povem ti resnico: Še enkrat naj najdem tam tak nered in nesnago, potem bo druga pela! Ne bom več skrbel zate, in vinarja ne dobiš nikoli več od mene!“

Gospod Hribar je pritrjeva je kimal z glavo: „Prav govori stric! Janez, še je čas; poboljšaj se!“

Solze so stopile dečku v oči in s tresočim glasom je obljubil, da se bo odslej poboljšal.

In Janez je obljubo tudi izpolnil! Izprva mu je bilo težko, a polagoma se je le priučil in privadil reda in snage. Gospod Hribar je radosten opazoval dečkovo izpremembo. Janez se je odslej rad mudil v svoji sobi, kjer je bilo vse v redu in snažno. V taki sobi se je pridno učil in je v šoli kar najbolje napredoval.

Nekega dne pride Janez iz šole domov, gospod Hribar mu prijazno reče: „Le pojdi gor v svojo sobo, obisk imaš!“

„Kdo je prišel?“ vpraša deček.

„Le pojdi v sobo, boš videl,“ odgovori smehljaje se gospod Hribar.

Hitro zleti Janez po stopnicah v prvo nadstropje in tam zagleda v svoji sobici dobrega strica! Ta se je bil v tem že prepričal o redu in snagi v sobici, pa tudi gospod Hribar mu je že poprej vse povedal, kako se je Janez poboljšal. Ni čuda torej, da je njegovo lice od veselja kar žarelo, ko je vstopivšemu dečku poprožil roko, ga stisnil na svoje prsi ter zaklical: „No, Janez, zdaj te imam rad! Pošteno si držal svojo besedo! Zato pa imaš pri meni odprto srce in roke! Poskrbeti hočem za nadaljnjo tvojo vzgojo, da postaneš kdaj kaj prida mož, koristen član človeške družbe!“ —

Globoko ganjena sta se poljubila stric in Janez. Deček je bil vesel, da si je z redom in snago zopet pridobil stričevo naklonjenost in je tako zaupno smel zreti v veselo bodočnost. Janez je vztrajal na dobrem potu. Bil je od dne do dne pridnejši, skrbeč za red in snago. Vztrajno delo ga je veselilo. Vse šole je dovršil z odliko in danes je v mestu imeniten pro-

fesor, ki svoje učence navaja in bodri tudi na red in snago, zatrjuje jim, da „red in snaga sta Bogu in ljudem draga“.

Ko sedi profesor Janez sedaj v svoji čedni sobi za pisalno mizo, se večkrat hvaležno spominja svojega dobrega strica in gospoda Hribarja. Oba že počivata v hladni zemlji, a on blagoslavlja njiju spomin! —

Komar.

*Bil pajek mrežo je razpredel,
tenkó kot svilnat robec bel,
na cvetko pa komar je sedel
ter gledal pajka je vesel.*

*Razmahnil že je svoja krila,
da k pajku bi poletel gor,
zaman ga muha je svarila:
„V pogubo greš, ne bodi nor!“*

*„Zleteti skozi mrežo zame
nevarno in težavno ni!...“
In — frr!... A že ga pajek vjame
in dobro z njim se pogosti...“*

Janko Leban.

Klicar sreče.

*Iz svetovnega požara
dom svoboden vstal je nov;
vsi v edinstvu zanj delujmo,
da bo srečen slednji krov!*

*Minejo naj vsa sovraštva,
sloga novoletni dar
bodi vsem Jugoslovenom —
sloga sreče je klicar!*

Andrej Rapč.

Misel s Kosovega.

*Ko gledala je ljudsko bol,
z višav je splavala nizdol...“*

*„Še hrum in šum sovražnih trum
domovje stresa moje
in kliče na poboje.*

*Nazaj ne vrnem prej se spet,
da raj domovja bo otet.“*

*Dajala borcem je pogum,
njih srca napolnila,
dom sveti je rešila!*

V. Klanšek.